

Gemert, Nieuwstraat 2 (gemeente Gemert-Bakel)

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

N.M. Prangsmā en T.H.L. Hos

Colofon

ADC Rapport 2980

Gemert, Nieuwstraat 2 (gemeente Gemert-Bakel)
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteurs: N.M. Prangma en T.H.L. Hos

In opdracht van: Denkkamer Architectuur & Onderzoek

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, januari 2012

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
H.A.P. Veldman

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	9
1.4 Opzet van het rapport	10
2 Methoden	11
3 Resultaten	12
4 Synthese	13
4.1 Algemeen	13
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	14
5 Selectieadvies	15
Literatuur	15
Lijst van afbeeldingen en tabellen	15
Verklarende woordenlijst	16

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord Brabant
Gemeente:	Gemert-Bakel
Plaats:	Gemert
Toponiem:	Nieuwstraat 2
Kadastrale gegevens:	Gemert sectie N nrs. 1117 en 1646
Kaartblad:	51 F
Coördinaten:	175.387/396.444 (NW) 175.420/396.429 (NO) 175.413/396417 (ZW) 175.380/396.416 (ZO)
Projectverantwoordelijke:	T. Hos
Bevoegde overheid:	Gemeente Gemert-Bakel
Deskundige namens de bevoegde overheid:	Mw. V. Jolink
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	50100
ADC-projectcode:	4131047
Complex en ABR codering:	n.v.t.
Periode(n):	n.v.t.
KNA versie:	3.2
Geomorfologische context:	Verstoord
NAP hoogte maaiveld:	15,65 m + NAP
Maximale diepte onderzoek:	13,65 m + NAP
Uitvoering van het veldwerk:	3 januari 2012
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal depot Bodemvondsten Noord-Brabant
e-depot link:	http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-dkk5-sj

Samenvatting

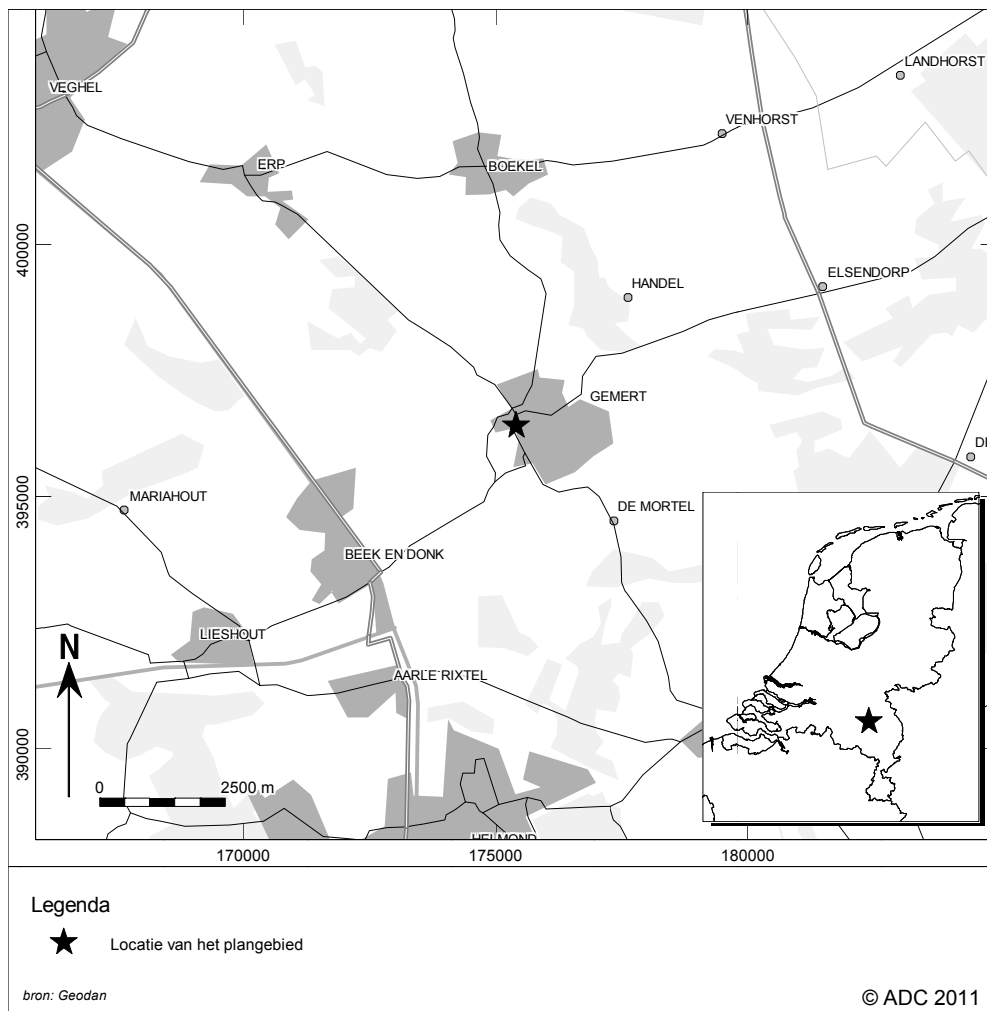
ADC ArcheoProjecten heeft op 3 januari 2012 in opdracht van de Denkkamer Architectuur & Onderzoek een Inventariserend Archeologisch Onderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd in plangebied Gemert-Nieuwstraat 2. Aanleiding voor het archeologisch onderzoek zijn de plannen van de gemeente om nieuwbouw te realiseren met daaronder een ondergrondse parkeerkelder. Deze bodemingrepen zouden eventuele archeologische waarden in de ondergrond kunnen verstoren. De proefsleuven hebben tot doel het terrein te waarderen op eventuele archeologische waarden.

Tijdens het veldwerk bleek dat de ondergrond verstoord was tot onder het archeologisch niveau. Deze verstoring heeft waarschijnlijk te maken met de bouw van het te slopen pand op de Nieuwstraat 2 of de sloop van de voorganger daarvan. Daarom worden er geen behoudenswaardige archeologische resten in het plangebied meer verwacht. ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Middeleeuwen:	450 – 1500 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. – 450 na Chr.
IJzertijd:	800 – 12 voor Chr.
Bronstijd:	2000-800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 – 2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 – 4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de Denkkamer Architectuur & Onderzoek heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Gemert-Nieuwstraat 2 (afb. 1). De bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt, waarna er een nieuw pand met een fundering op een diepte van 80 cm zal verrijzen. Ook zal er een parkeerliffkelder worden aangelegd met het vloerniveau op 1,80 m beneden maaiveld. Aangezien de locatie in de binnenstad van Gemert ligt, bestaat er een grote kans op het aantreffen van sporen en vondsten die te maken hebben met de ontstaansgeschiedenis van het dorp in de Nieuwe tijd. De voorgenomen bouwplannen zullen deze sporen vernietigen.

Het plangebied heeft een oppervlakte van 760 m² en is momenteel bebouwd met aan de achterkant een binnenplaats. Op deze binnenplaats is één proefsleuf aangelegd met een totale oppervlakte van 25 m².

Het veldwerk is uitgevoerd op 3 januari 2012. In die periode is de proefsleuf aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door ADC ArcheoProjecten is opgesteld.¹ Dit ontwerp is goedgekeurd door V. Jolink namens de gemeente Gemert-Bakel. De bijbehorende documentatie is gedeponereerd in het provinciaal depot voor Bodemvondsten Noord-Brabant te 's Hertogenbosch.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: N. Prangma (Senior Archeoloog), T. Hos (projectverantwoordelijke), R. Machiels (senior veldtechnicus) en M. Verhoeven (kraanmachinist van de firma Luyten).

De contactpersoon bij de Denkkamer Architectuur & Onderzoek is dhr. D. van de Rijdt. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door M. Nieuwenhuijsen en J.W. Beestman.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Gemert-Nieuwstraat 2 is een eerste archeologische inventarisatie in de vorm van een bureauonderzoek in het onderzoeksgebied uitgevoerd op 28 oktober 2011 door ADC ArcheoProjecten.² Dit onderzoek wees uit dat het plangebied in ieder geval vanaf 1832 bebouwd was. De bebouwing die op de minuutplan van 1832 aanwezig is, heeft vanaf 1953 plaatsgemaakt voor de huidige bebouwing. Het is niet duidelijk hoe diep de bijbehorende bodemingrepen hebben gereikt en hoezeer het terrein daardoor is verstoord.

Gemert bevindt zich in het zuidelijke zandgebied, op de overgang van de Centrale Slenk in het westen naar de Peelhorst in het oosten. Dit gebied is tektonisch te onderscheiden van andere regio's binnen het zuidelijke zandgebied. Als gevolg van tektonische bewegingen is de ondergrond in dit gebied gedaald ten opzichte van de naastgelegen Peelhorst.³

In het plangebied ligt aan het oppervlak een dik pakket dekzand. Dit dekzand behoort tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden.⁴ Deze afzettingen zijn gevormd gedurende de laatste ijstijd (Weichselien, 120.000 - 11.500 jaar geleden). In de laatste ijstijd bereikte het landijs Nederland niet. In Nederland heerste een zeer koud en continentaal klimaat. Gedurende de koudste periode van het Weichselien, het Pleniglaciaal (ca. 30.000 jaar geleden), werd op grote schaal dekzand afgezet. De combinatie van een koud en droog milieu met de bevroren bodem (permafrost) zorgde ervoor dat er weinig tot geen vegetatie aanwezig was in Nederland. Hierdoor was het sediment aan het oppervlak niet vastgelegd en had de wind vrij spel in het verplaatsen van zand en silt. Dit zand is door het eolische transport goed afgerond, kalkloos en bestaat veelal uit zeer fijn tot matig grof zand. Het zand is afkomstig van zowel lokale zandvoorkomens als

¹ Huisman, 2011, PvE nummer 11-048, goedgekeurd op 28-10-2011.

² Blom 2011.

³ Berendsen 2008.

⁴ De Mulder *et al.*, 2003.

zandvoorkomens uit de verre omgeving tot wel tientallen kilometers ver. Gedurende de laatste fase van het Weichselien, het Laat-Glaciaal (ca. 13.000 jaar geleden) vond op kleinere schaal dekzandvorming plaats, veelal in langgerekte of paraboolvormige ruggen.⁵

Zowel op de geomorfologische als bodemkaart is het plangebied gelegen in bebouwd gebied. Aangenomen wordt dat het plangebied is gelegen op een dekzandrug, waarop een plaggendek aanwezig is. Dit is een humeus dek dat is ontstaan door het opbrengen van potstal vermengd met heideplaggen met als doel de vruchtbaarheid van het landbouwgebied te verbeteren. Deze activiteiten hebben vooral aan het einde van de Middeleeuwen en in de Nieuwe tijd geleid tot dikke humeuze eerdlagen op de oorspronkelijke ondergrond.

Ongeveer 40 m ten noordwesten van het plangebied is een opgraving uitgevoerd (zie afb. 2). Deze vond plaats op het kasteelterrein van Gemert, waarschijnlijk in de omgrachte voorhof. De onderzoeksmelding vermeldt W. Verwers als onderzoeker, maar verdere informatie over het onderzoek ontbreekt. Waarneming 37301 vermeldt een opgraving hier in 1996 door de ROB onder leiding van E. Graafstal. De verwachting was de voorhof van het kasteel Gemert te vinden, maar deze werd niet aangetroffen.⁶ Wel zijn enkele fragmenten van de gracht aangetroffen. Direct ten zuiden van deze locatie, ongeveer 60 m ten westen van het plangebied is eveneens een opgraving uitgevoerd. Tijdens het onderzoek door het archeologisch centrum van de gemeente Eindhoven zijn sporen en vondsten aangetroffen uit de prehistorie, de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Het aantreffen van sporen en vondsten uit de prehistorie (Neolithicum – IJzertijd) geeft aan dat in de nabije omgeving van de Latijnse School bewoning moet zijn geweest. De oudste aangetroffen middeleeuwse vondsten dateren uit de 9^e t/m de 11^e eeuw, terwijl de oudste aangetroffen middeleeuwse sporen dateren uit de 11^e t/m de 13^e eeuw. De vondsten hangen vermoedelijk samen met de eerste ontginningen in het gebied. De sporen zouden onderdeel kunnen uitmaken van een structuur, die echter niet gereconstrueerd kon worden vanwege de beperkte omvang van het opgegraven terrein. Ook van de aangetroffen sporen uit de 14^e en 15^e eeuw kon geen structuur worden gereconstrueerd. Het is onduidelijk gebleven of er sprake is van een relatie van deze sporen met het Hooghuis. Er werd een gracht uit de tweede helft van de 14^e eeuw gevonden. De meeste vondsten en enkele sporen dateren uit de periode na de stichting van de Latijnse School (1587). Op grond van de aard van de vondsten kon echter geen direct verband met de school gelegd worden. De aangetroffen 19^e-eeuwse kuilen houden vermoedelijk verband met de 'nieuwbouw' van de Latijnse School in 1887.⁷

Dichtbij dit onderzoeksgebied, 100 m ten westen van het plangebied, zijn bij een opgraving funderingen uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Nadere gegevens hierover ontbreken.⁸

Bijna 100 m ten zuidwesten van het plangebied is bij een booronderzoek door Archol een aardewerken scherf uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd gevonden. Deze duidt echter niet op de aanwezigheid van archeologische waarden in situ, want de bodem bleek tot 100 cm –mv te zijn verstoord.⁹

Gezien de ligging van het plangebied binnen de historische dorpskern van Gemert en de bekende archeologische waarden in de directe omgeving heeft de gemeente Gemert-Bakel besloten dat een booronderzoek niet nodig was, maar dat een proefsleuvenonderzoek beter inzicht zou geven in de aanwezigheid en het niveau van eventuele archeologische waarden binnen het plangebied.

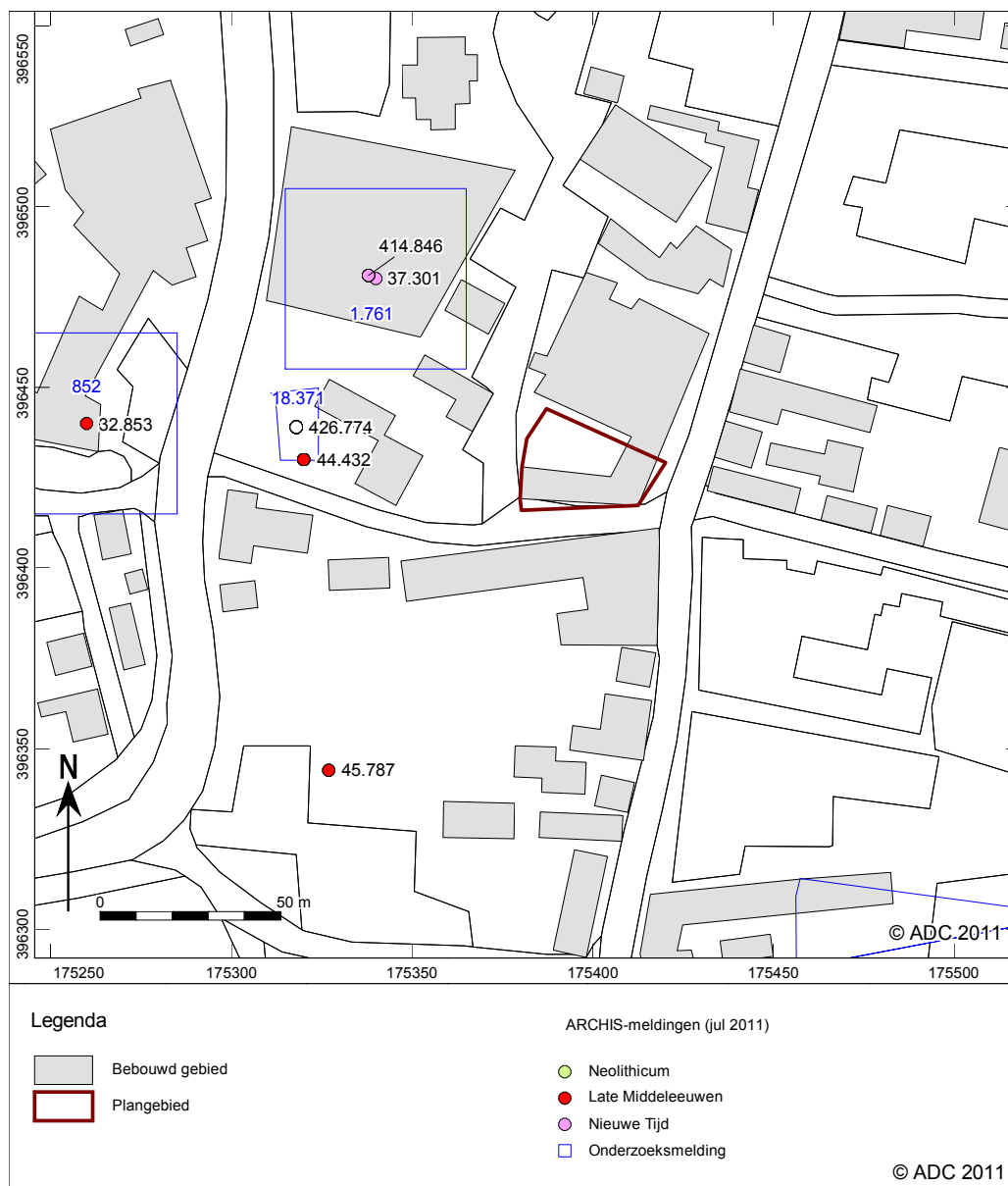
⁵ Berendsen, 2004.

⁶ Onderzoeksmelding 1761, waarneming 414846 en 37301.

⁷ Onderzoeksmelding 18371, waarneming 44432 en 426774.

⁸ Onderzoeksmelding 852, waarneming 32853.

⁹ Waarneming 45787.

Afb. 2. Archismeldingen in de nabije omgeving van het plangebied.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

1. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja, wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de sporen en structuren?
2. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?

3. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?
4. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en komt dit overeen met het beeld dat hier geschetst wordt?
5. Kan een relatie gelegd worden tussen de betreffende vindplaats en bekende vindplaatsen in de wijdere omgeving?
6. Indien een of meer vindplaatsen zijn aangetroffen: Wat is de waardering van de vindplaatsen?
7. Welke informatie levert de vindplaats voor een beter begrip van de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van Gemert?
8. Indien geen of slechts beperkte archeologische resten worden aangetroffen: welke verklaring is hiervoor te geven?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.2 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 worden de resultaten gepresenteerd, waarna in hoofdstuk 4 de conclusies volgen met de beantwoording van de onderzoeksvragen. In hoofdstuk 5 volgt tenslotte het advies.

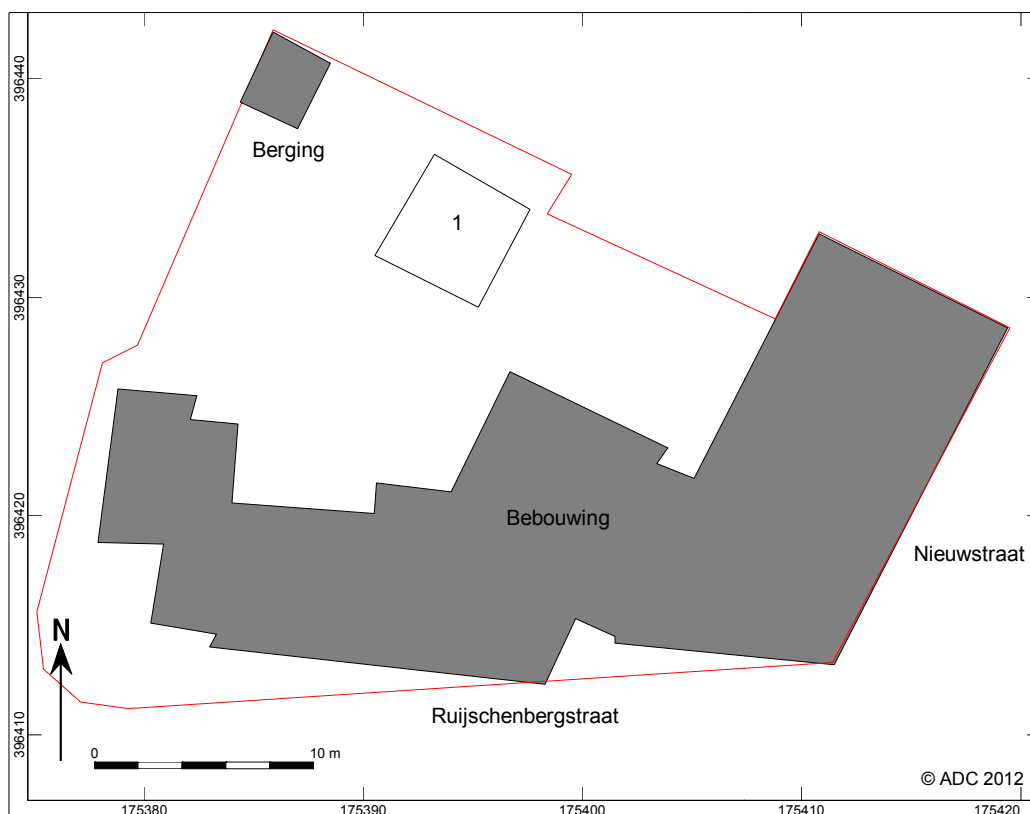
2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.2 en het PvE.¹⁰ Tijdens het IVO is één proefsleuf aangelegd. In het PvE werd een proefsleuf voorgesteld van 4 x 20 m met een oost-westoriëntatie op het achterterrein van het plangebied. De bestudeerde KLIC-melding en de situatie in het veld maakte, dat enige aanpassing op de voorgestelde locatie noodzakelijk was, vanwege de ligging van leidingen en iets uitgebreidere bebouwing dan in het PvE was aangegeven. In het veld werd een kolk aangetroffen vrij centraal in de open ruimte welke bij inspectie een afvoer richting het oosten (straatzijde) leek te hebben. Daarop is besloten een sleuf aan te leggen in noord-zuidrichting te beginnen bij de noordelijke muur. De sleuf is 5 m breed aangelegd om de kortere lengte die op deze manier te realiseren was, te compenseren ten opzichte van het oorspronkelijke te onderzoeken oppervlak. Bij de eerste 5 m lengte bleek de verstoring van de bodem dermate diep dat veel meer ruimte nodig was voor de uitkomende stort dan gedacht, waardoor de werkruimte nog extra beperkt werd. Bovendien werd aan de zuidzijde van de eerste 5 m een afvoer van hemelwater geraakt. Blijkbaar had de kolk in het midden van het terrein ook aan de westzijde een uitgang. De hemelwaterafvoer liep in oost-westrichting en kende nog een aftakking naar het zuiden. Deze constatering samen met de grote diepte van de aangetroffen verstoring en de reeds bekende ligging van leidingen heeft geleid tot overleg met de bevoegde overheid. In dit overleg is besloten het terrein niet verder te onderzoeken en het werk te staken.¹¹

Het vlak is machinaal aangelegd, meestal zonder schaaftak, omdat dit in de verstoorte bodem geen meerwaarde had. Vervolgens is het vlak gefotografeerd en getekend (schaal 1:50), waarbij een waterpashoogte is bepaald in het midden van de werkput (afb. 3).

Tijdens het aanleggen van het vlak werd een putprofiel aangelegd. Het putprofiel is gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven.

Na reparatie van de kapot getrokken hemelwaterafvoer is de put weer gedicht.

Afb. 3. Aangelegde werkput binnen het plangebied.

¹⁰ Huisman 2011.

¹¹ Telefonisch overleg 3-1-2012 met V. Jolink (gemeente Gemert-Bakel).

3 Resultaten

De aangelegde werkput liet een Verstoord profiel zien. De bovenste 10 cm bestond geel zand (Zs1), waarin de bestrating van het terrein heeft gelegen. Daaronder bevond zich een 100 cm dik pakket bestaande uit zwarte grond (Zs2) gemengd met puindeeltjes, stukken plastic en dergelijke. Daaronder leek een C-horizont aanwezig van licht geelbruin zand (Zs2), maar bij nadere beschouwing bleek dit pakket zeer gelaagd en gemengd met 'brokjes' zandig materiaal. Verder verdiepen van de werkput toonde dat dit ook nog een verstoord pakket was: op ca. 170 cm beneden maaiveld bevond zich een zeer scherpe overgang met de oorspronkelijke, ongeroerde bodem (afb. 4). Het gelaagde pakket is vermoedelijk te interpreteren als opvulzand. De ongeroerde bodem bestaat uit geelbruin zand (Zs2) met roestvlekken en vlekken van wortelgangen. De diepte waarop deze ongeroerde grond werd aangetroffen doet vermoeden, dat de oorspronkelijke bodem tot diep in de C-horizont is verstoord. In het vlak waren enkele sporen te zien, die vermoedelijk zijn toe te schrijven aan het gebruik van zware machines op de bodem van het ontgraven oppervlak. Mede door deze sporen bestaat het vermoeden dat de verstoring een aanzienlijk groter oppervlak bestrijkt dan de ontgraven proefsleuf.

Afb. 4. Profiel en vlak van de aangelegde werkput.

4 Synthese

4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek worden aangepast. Op basis van het bureauonderzoek werd verwacht dat binnen het plangebied mogelijk sporen van middeleeuws Gemert te vinden waren. De aangetroffen diepe verstoring heeft mogelijk te maken met de sloop van de oude bebouwing en bouw van de huidige bebouwing in de loop van de 20^e eeuw. De bebouwing binnen het plangebied die zichtbaar is op de minuutplan van 1811-1832 lijkt groter geweest te zijn dan de huidige bebouwing (afb. 5). Wanneer deze bebouwing onderkelderd is geweest, valt de diepe verstoring goed te verklaren.

Ondanks de diepe verstoring binnen het plangebied en de afwezigheid van archeologische waarden zal voor andere terreinen binnen de historische kern van Gemert de verwachting hoog blijven. Per locatie zal onderzocht moeten worden of de bodem al dan niet diep verstoord is. De resultaten van archeologisch onderzoek op naastgelegen locaties hebben aangetoond dat hier wel nog interessante resten van de middeleeuwse bewoning aanwezig kunnen zijn.

Afb. 5 Het plangebied op de minuutplan van 1811-1832. Door een marge bij het refereren van de kaart wijkt de projectie van het plangebied enigszins af.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja, wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de sporen en structuren?

Er zijn tijdens het onderzoek geen archeologische sporen aangetroffen.

2. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?

Er zijn geen vondsten aangetroffen.

3. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?

Deze vraag is niet van toepassing.

4. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en komt dit overeen met het beeld dat hier geschetst wordt?

De bodemopbouw is tot een diepte van 170 cm beneden maaiveld verstoord. De bovenste 10 cm bestaat uit geel zand, waarin de bestrating heeft gelegen. Daaronder ligt een 100 cm dik pakket dat bestaat uit zwarte grond met puin en plastic. Daaronder bevindt zich een 60 cm dik pakket geelbruin gelaagde grond met 'brokjes' zandig materiaal, dat te interpreteren is als vulzand. Dit pakket is aan de onderkant scherp begrensd. Hieronder ligt de C-horizont van de oorspronkelijke bodem. Hierin zijn roestvlekken te zien en sporen van wortelgangen. De diepte van de verstoring doet vermoeden dat deze reikt tot diep in de C-horizont, zodat geen archeologische sporen meer te verwachten zijn.

5. Kan een relatie gelegd worden tussen de betreffende vindplaats en bekende vindplaatsen in de ruimere omgeving?

Deze vraag is niet van toepassing.

6. Indien een of meer vindplaatsen zijn aangetroffen: Wat is de waardering van de vindplaatsen?

Deze vraag is niet van toepassing.

7. Welke informatie levert de vindplaats voor een beter begrip van de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van Gemert?

Deze vraag is niet van toepassing.

8. Indien geen of slechts beperkte archeologische resten worden aangetroffen: welke verklaring is hiervoor te geven?

De aangetroffen verstoring kan te maken hebben met de sloop van de vroegere bebouwing en de bouw van de huidige bebouwing. De vroegere bebouwing is vermoedelijk groter geweest dan de huidige bebouwing. Of deze oude bebouwing onderkelderd is geweest, is niet bekend, maar dat zou gezien de diepte van de verstoring goed kunnen.

5 Selectieadvies

Binnen het plangebied is een proefsleuf van ca. 25 m² aangelegd. Hierin is vastgesteld dat het plangebied vermoedelijk over een groot oppervlak diep verstoord is. Daarom zijn geen archeologische resten meer te verwachten. De geplande diepte voor de nieuwbouw (80 cm –mv) is bovendien minder diep dan de aangetroffen verstoring (170 cm – mv). Alleen ter plaatse van de parkeerliftkelder zal de aanlegdiepte tot 180 cm diep gaan. Dit is echter een zeer kleine oppervlakte.

ADC ArcheoProjecten adviseert daarom het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Ondanks de diepe verstoring binnen het plangebied en de afwezigheid van archeologische waarden zal voor andere terreinen binnen de historische kern van Gemert de verwachting hoog blijven. Per locatie zal onderzocht moeten worden of de bodem al dan niet diep verstoord is. De resultaten van archeologisch onderzoek op naastgelegen locaties hebben aangetoond dat hier wel nog interessante resten van de middeleeuwse bewoning aanwezig kunnen zijn.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004: *Fysische geografie van Nederland, deel 1: De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen.

Berendsen, H.J.A., 2008: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Blom, J.M., 2011: *Briefrapport Nieuwstraat 2 te Gemert (gemeente Gemert-Bakel)*, Amersfoort.

Huisman, N., 2011: *Programma van Eisen Plangebied voormalig postkantoor in Gemert*. PvE nr. 11-048. Amersfoort. Goedkeuring 16-11-2011.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Geologie van Nederland, deel 7, Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Groningen/Houten.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.

Afb. 2. Archismeldingen in de nabije omgeving van het plangebied.

Afb. 3. Aangelegde werkput binnen het plangebied.

Afb. 4. Profiel en vlak van de aangelegde werkput.

Afb. 5 Het plangebied op de minuutplan van 1811-1832. Door een marge bij het refereren van de kaart wijkt de projectie van het plangebied enigszins af.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.